

# DE KRIJGSRAAD

## IN NAAM VAN DE REPUBLIEK

**Parketnummer : 3994**

**Vonnisnummer : 57**

**Datum uitspraak : 29 november 2019**

Tegenspraak

Raadsman : I.D.Kanhai BSc., advokaat

### VONNIS

van de Krijgsraad, zitting houdende te Paramaribo, in zaak van het Openbaar Ministerie tegen:

#### ***THEMEN, IMRO ISHAAK***

***geboren op [datum] te [district],***

***geen beroep***

***wonende aan [adres] te [woonplaats],***

***verdachte,***

in vrijheid verkerende.

#### **1. Het onderzoek van de zaak**

De zaak is inhoudelijk behandeld op diverse zittingen.

De Krijgsraad heeft na de inhoudelijke behandeling van de zaak kennis genomen van de vordering van de Auditeur- Militair, hierna te noemen AM en van hetgeen de verdachte zelf en diens raadsman naar voren hebben gebracht.

De AM heeft gevorderd dat verdachte integraal wordt vrijgesproken van het tenlastegelegde feit onder A en B, omdat het bewijs niet is geleverd.

De verdediging heeft ook vrijspraak bepleit voor de verdachte.

#### **2. De tenlastelegging**

Aan dit vonnis is als bijlage gehecht een door de griffier gewaarmerkte fotokopie van de inleidende dagvaarding bij de Krijgsraad, van waaruit de inhoud van de tenlastelegging geacht moet worden hier te zijn overgenomen.

Indien in de tenlastelegging taal- en/of schrijffouten voorkomen, zijn deze verbeterd. De verdachte is daardoor niet in zijn verdediging geschaad.

#### **3. De geldigheid van de dagvaarding**

Bij het onderzoek ter terechtzitting is gebleken dat de dagvaarding aan alle wettelijke eisen voldoet en dus geldig is.

#### **4. De bevoegdheid van de Krijgsraad**

De Krijgsraad is bevoegd van het tenlastegelegde kennis te nemen.

## 5. De ontvankelijkheid van de vervolging

Bij het onderzoek ter terechtzitting zijn geen feiten of omstandigheden gebleken die aan de ontvankelijkheid van de vervolging in de weg staan.

## 6. Schorsing der vervolging

Bij het onderzoek ter terechtzitting zijn geen gronden voor schorsing der vervolging gebleken.

## 7. Vrijspraak

### I. Ten aanzien van het ten laste gelegde onder A

De Krijgsraad acht niet wettig en overtuigend bewezen dat verdachte het ten laste gelegde onder A, te weten medeplegen aan moord, heeft begaan.

Ter toelichting hiervan diene het volgende:

### **Proces-verbaal van verhoor van de [getuige 1] ter terechtzitting d.d. 30 oktober 2009 – zakelijk weergegeven- als volgt:**

*Deze verdachte is ongeveer een week voor 8 december 1982, tegen 14.00 uur of 15.00 uur bij mij thuis geweest. Hij was met [naam]. [Naam] heeft de vragen gesteld en hij stond erbij. Ze stonden buiten. Ik heb ze gevraagd wat ze wilden: [naam] vroeg: "is Lesley thuis?". Een van ze zei: "hij woont hier he". Ik zei: "ja". [naam] en mijn zoon werkten samen, dus ze kende zijn adres. Zij heeft de verdachte gebracht om te zien waar Lesley woont. Zij heeft expliciet gevraagd of hij nog daar woonde.*

### **Proces-verbaal van verhoor van de [getuige 2] ter terechtzitting 30 oktober 2009 – zakelijk weergegeven- als volgt:**

*We woonden rond december 1982 aan de [straat]. [Naam] was een collega van mijn broer bij de Ware Tijd. Op een middag is zij langsgekomen met Imro Themen. Dat was ongeveer een week voor 8 december 1982. Ze is gekomen om te verifiëren of Lesley inderdaad daar woonde. Ik ken Imro Themen. Mijn moeder kent hem ook. Ik weet niet hoe laat ze zijn geweest. Ik heb het van mijn moeder gehoord dat zij daar waren. Dat heeft zij mij vrij recent verteld. Ik ben geschokt dat hij ook thuis bij ons is gekomen. Hij is stelselmatig adressen gaan verifiëren.*

### **Proces-verbaal van verhoor van de [getuige 3] ter terechtzitting 22 juni 2009 – zakelijk weergegeven- als volgt:**

*Themen was erbij om censuur op de programma's uit te oefenen. Ik weet niet precies welke periode het was met betrekking tot censuur. De verdachte was van de nieuwsdienst. Ik weet niet of het ook was in 1982. Ik heb de opname van Slagveer gemaakt in het Fort. Diezelfde avond van 8 december 1982 is de filmopname vertoond. Ik had niet alles nauwkeurig bekeken, omdat ik niet wist wat er zou gebeuren. Ik weet niet aan wie die band is afgestaan. Ik weet niet of het aan Themen is afgestaan. Ik heb beide films geschoten. In confrontatie met de getuige geeft Themen aan dat hij nimmer censuur heeft uitgeoefend en dat hij denkt dat de getuige zich vergist in de tijd. Themen stelt: "ik denk dat de getuige het heeft tijdens de Regering Alibux in 1983-1984. Ik ben nooit hoofd van de NVD geweest in de periode. Ik meen dat in 1982 de Bie de directeur van de NVD was.*

### **Proces-verbaal van verhoor van de [getuige 4] ter terechtzitting 20 februari 2009 – zakelijk weergegeven- als volgt:**

*Het klopt. Ik weet dat ze mij loerden. Ja, het was Themen, Imro. Bram heeft mij inderdaad gezegd om hem een brasa te geven, want misschien zou hij mij niet meer zien. Ik was net 2 dagen terug uit Nederland. Themen vroeg het adres. Ik gilte nog: "niet zeggen". Toch werd het adres doorgegeven. Ik kon aan de handeling van Themen zien hoe blij hij was dat hij het adres had van mijn zoon. Hij hielp Bouterse bij het opsporen van die mensen. Het was bekend in de gemeenschap. Bram was pas verhuisd. Niet veel mensen kenden zijn nieuw adres. Ik kende het niet eens. Zijn broers kenden het wel. Ik weet niet of Themen alleen was gekomen.*

**Verklaring van de verdachte Themas, Imro afgelegd bij de Rechter-Commissaris mr.A.Ramnewash d.d. 2 augustus 2001- zakelijk weergegeven – als volgt:**

*(...)Het is juist dat de Palu na de staatsgreep van 25 februari 1980 participeerde in de toenmalige regering. Naderhand kwam er een verwijdering en hielden mijn activiteiten op. Met activiteiten wordt bedoeld de bemoeienis die ik vanwege mijn functie bij de NVD had. Dit regardeerde het nieuws van de STVS. Ik had meer de opdracht om toe te zien dat de doelen van de Revolutie zichtbaar tot uiting werden gebracht. Ik deed verslag van mijn werkzaamheden aan de heer de Bie, die toen leiding had bij de NVD. Ik had wel een adviserende stem binnen de Palu, maar niet naar de Militaire Leiding toe. In de tweede helft van 1982 had de Palu geen bemoeienis met de media en het Regeringsgebeuren. Wij waren er toen definitief uit. Aan de sfeer die er toen heerste was het voelbaar dat er iets zou gebeuren. Het is mij niet bekend of de voorzitter en / of andere bestuursleden een adviserende rol vervulden naar de toenmalige militaire machthebbers toe. Het is mij niet bekend dat bestuursleden van de Palu in de periode 7, 8 en 9 december 1982 zich hebben begeven naar het Fort Zeelandia. Ik ben kort voor het gebeurde naar de moeder van Bram Behr gegaan om naar zijn adres te informeren, omdat ik naar exemplaren zocht van "De Rode Surinamer". Wat ik mij wel kan herinneren is dat wij op 7 en 8 december 1982 te Charlesburg bijeen waren. Tijdens die bijeenkomst zijn er geen namen van personen genoemd die zouden worden opgehaald. Zoals eerder verklaard werd er gesproken over de situatie in het land. U vraagt mij of ik in 1982 bemoeienis had met de vakbeweging en antwoord ik u ontkennend. Voor het overige blijf ik persisteren bij hetgeen ik u eerder heb verklaard. Ik ben noch direct, noch indirect betrokken geweest bij de voorbereiding en / of hetgeen heeft plaatsgevonden in het Fort Zeelandia op 7, 8 en 9 december 1982.*

In het licht van het voorgaande benadrukt de Krijgsraad dat voor de kwalificatie van medeplegen is vereist dat sprake moet zijn van een nauwe en bewuste samenwerking en dient de Krijgsraad zich dus op deze criteria te spitsen. De Krijgsraad benadrukt verder, dat de kwalificatie van medeplegen slechts is gerechtvaardigd als de bewezenverklarde bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Bij vorming van zijn oordeel of sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, dient de rechter c.q. Krijgsraad rekening te houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. De bijdrage van de medepleger zal in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene gedragingen voor en/of tijdens en/of na het strafbare feit. Ook is niet uitgesloten dat bijdrage in de hoofdzaak vóór het strafbare feit is geleverd. (De Krijgsraad verwijst in dit verband naar de arresten van HR 24 april 2018, ECLI: NL: HR 2018: 662; HR 2 december 2014, ECLI: NL: HR: 2014:3474, NJ 2015/390 en HR 24 maart 2015, ECLI: NL: HR: 2015:718, NJ. 2015/395).

Op grond van hetgeen hiervoor is overwogen, zal verdachte van het ten laste gelegde onder A worden vrijgesproken.

Op grond van de hiervoor weergegeven verklaringen van de verdachte, ondersteund door de verklaringen van de hiervoor genoemde getuigen, stelt de Krijgsraad met voldoende mate van zekerheid de volgende feiten vast:

- er was geen sprake van een nauwe en bewuste samenwerking met de medeplegers.
- tevens stelt de Krijgsraad op grond van de overige in het dossier aanwezige processen-verbaal vast, dat verdachte zich ten tijde toen het slachtoffer Behr en de veertien slachtoffers in het Fort Zeelandia werden doodgeschoten, niet ter plekke bevond en zelf geen uitvoeringshandelingen heeft verricht. Geen van de getuigen (personen die toentertijd deel uitmaakten van de Echo Compagnie, de Militaire Politie of beveiligingsagenten van de militaire top) die zich op dat moment in het Fort Zeelandia bevonden hebben gewag gemaakt van de naam van verdachte dat hij zich op dat moment aldaar bevond of op enige wijze betrokken is geweest bij het doodschieten van de slachtoffers.

- verdachte maakte geen deel uit van de militaire top.

#### Ten aanzien van het ten laste gelegde onder B

Verdachte wordt onder B verweten medeplichtigheid aan het gronddelict.

Ter zake stelt de Krijgsraad het volgende voorop. Voor een bewezenverklaring van medeplichtigheid in de zin van (oud) artikel 72 van het Wetboek van Strafrecht moet komen vast te staan dat verdachtes opzet - al dan niet in voorwaardelijke vorm - was gericht op het behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf dan wel op het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen tot het plegen van het misdrijf en voorts dat verdachtes opzet - al dan niet in voorwaardelijke vorm - was gericht op het door de dader(s) gepleegde misdrijf (gronddelict). Daarbij geldt dat het (voorwaardelijk) opzet van de medeplichtige niet gericht hoeft te zijn op de precieze wijze waarop het gronddelict wordt begaan. Ingeval het (voorwaardelijk) opzet van de verdachte niet (volledig) was gericht op het gronddelict, moet het misdrijf waarop de opzet van de verdachte wel was gericht voldoende verband houden met het gronddelict. Of van een dergelijk verband sprake is, is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Doorgaans zal kunnen worden aangenomen dat dit verband bestaat indien het misdrijf waarop het (voorwaardelijk) opzet van de medeplichtige was gericht een onderdeel vormt van het gronddelict, zoals het geval is bij een misdrijf dat is begaan onder strafverzwarende omstandigheden. Maar ook in andere gevallen, waarbij zowel de aard van het gronddelict als de aard van de gedraging van de medeplichtige en de overige omstandigheden van het geval van belang zijn, kan sprake zijn van een dergelijk verband. (De Krijgsraad verwijst in dit verband naar het arrest van H.R. 2 oktober 2007, NJ 2007, no. 553). Verdachte heeft wel zelf aangegeven dat hij geweest is om het adres van Behr te vragen, aangezien hij geïnteresseerd was in het blad de 'Rode Surinamer'. Hoewel door familieleden van de slachtoffers Behr en Rahman is aangegeven dat hij andere bedoelingen had, is niet komen vast te staan dat de verdachte het adres heeft doorgespeeld aan de plegers van het strafbaar feit.

Op grond van de hiervoor vastgestelde feiten, acht de Krijgsraad niet wettig en overtuigend bewezen dat het opzet van verdachte - al dan niet in voorwaardelijke vorm - was gericht op het door de medeverdachten gepleegde gronddelict (medeplegen aan moord) zoals omschreven in de tenlastelegging, dan wel op een onderdeel daarvan en dus evenmin op de dood van het slachtoffer Behr en die van de veertien overige slachtoffers. Mitsdien zal verdachte eveneens van het tenlastegelegde onder B worden vrijgesproken.

#### **8. Intrekking van de vordering van de beledigde partij:**

Op de terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 30 oktober 2018 heeft mr.H.A.M.Essed, advocaat die namens de nabestaanden A) Owinje Natasha Hoost, B) Kanta Shilavati Adhin , C) Nirmala Rambocus, D) Lilian Yolande Ho Kang You, E) Rani Sohansingh, F) Eric Henk Kamperveen, G) Helen Renee Leckie, H) Vidya Satyavati Adin, I) Carol Ernesta Rahman, J) Johan Regienne Maria Slagveer, K) Vakcentrale C-47, rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging, L) de gezamenlijke erfgenamen van wijlen Antoinette Vincentia Carbière, die zich in een eerder stadium op de voet van artikel 316 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) als beledigde partij in het strafgeding hadden gevoegd medegedeeld de vordering als beledigde partij in te trekken. Nu de intrekking is gedaan nadat de verdediging het repliekpleidooi heeft gehouden en de intrekking geen onevenredige belasting van het strafgeding oplevert, zal dit verzoek worden ingewilligd en de Krijgsraad aldus verstaan dat de vordering van de beledigde partij is ingetrokken op bovenvermelde datum.

#### **9. Beslissing**

De Krijgsraad:

Verstaat dat de vordering van de beledigde partij op 30 oktober 2018 is ingetrokken.

Verklaart **niet wettig en overtuigend** bewezen dat verdachte het ten laste gelegde onder A en onder B heeft begaan en spreekt verdachte integraal vrij.

Dit vonnis is geweest door:

mr.drs. C.C.L.A. Valstein-Montnor, president,

kolonel G.A.M.Cooper, lid,

luitenant-kolonel C.W.Li Fo Sjoë, lid,

en ter openbare terechtzitting uitgesproken op 29 november 2019 te Paramaribo door de president van de Krijgsraad, mr. drs. C.C.L.A. Valstein-Montnor, in tegenwoordigheid van de griffier mr. C.M. Simson.

**w.g.C.M.Simson**

**w.g.C.C.L.A.Valstein-Montnor**

**w.g. G.A.M.Cooper**

**w.g. C.W.Li Fo Sjoë**

**Voor afschrift**

**De Griffier van de Krijgsraad**

**Mr. N. Oosterwolde**